

ÚVODEM

9

I. ČEŠI A SLOVÁCI V CARSKÉM RUSKU NA POČÁTKU PRVNÍ SVĚTOVÉ VÁLKY

11

Světový imperialismus zahajuje boj o znovurozdělení světa. Zrada zájmů dělnictva všemi stranami II. internacionály. Jediná bolševická strana prosazuje zásadu přeměny imperialistické války ve válku občanskou. — Čs. kolonisté v Rusku stavějí se po bok carské vlády. — „Česká družina“. — Češi a Slováci, násilím navleknutí do rakouských uniforem, přebíhají masově do ruského zajetí. Příčiny a pohnutky vstupu válečných zajatců do „České družiny“. — Rostoucí opoziční hnutí čs. zajatců a jejich vliv na vývoj čs. kolonie v Rusku. — Rozklad carského režimu pokračující válkou.

II. BUDOVÁNÍ ČS. LEGIÍ A MASARYKŮV PŘÍJEZD DO RUSKA

22

Únorová buržoasně demokratická revoluce v Rusku. Pracující lid carského Ruska, vedený bolševickou stranou, svrhne carskou vládu. — Vedení protirakouského odboje Čechů a Slováků se místo carofilských reakcionářů zmocňuje západnicky orientovaná čs. buržoasie. III. sjezd Svazů čs. spolků v Rusku. — Příjezd T. G. Masaryka do Ruska jako agenta západních imperialistů. Masarykovo úsilí o masový nábor do čs. legií pro další účast v imperialistické válce. — Čs. vojsko se zúčastňuje ruské letní ofensivy 1917 proti centrálním mocnostem. Značný růst čs. legií za podpory ruských kapitalistů. Masarykova snaha podepřít upadající moc ruské buržoasie.

III. ČS. UVĚDOMĚLÍ DĚLNÍCI POČÍNÁJÍ UPLATŇOVAT SVÁ PRÁVA

34

Dělnická třída Ruska vedená bolševiky připravuje přechod od buržoasně demokratické revoluce k revoluci socialistické. — Boj čs. levých sociálních demokratů proti nacionalisticko-šovinistickým tendencím propagovaným čs. buržoasií mezi čs. zajatci. — Bolševici ukazují čs. zajatcům — dělníkům jejich místo po boku ruských revolučních proletářů v boji proti vlastní i světové buržoasii. Budování

5

organisací čs. levých sociálních demokratů. — Založení časopisu čs. levých sociálních demokratů „Svoboda“. — Konference delegátů čs. levých sociálních demokratů dovršuje rozkol mezi čs. buržoasním táborem a dělnickým směrem mezi Čechy a Slováky v Rusku.

IV. ČESKOSLOVENSKÉ LEGIE VE SLUŽBÁCH ZÁPADNÍHO IMPERIALISMU POČÍNÁJÍ PROVÁDĚT SVOU KONTRAREVOLUČNÍ ÚLOHU

55

Velkou říjnovou socialistickou revolucí přebírá moc v Rusku dělnická třída. — Krach Masarykova úsilí udržet Rusko ve válce proti centrálním mocnostem. — Ústřední výbor Čs. revoluční sociální demokracie v Rusku znemožňuje pokus čs. buržoasního vedení zneužít čs. vojska proti sovětské moci v Kyjevě. — Reakční vedení čs. legií v Rusku ve službách západních imperialistů usiluje o všestrannou podporu protisovětské kontrarevoluce. Masaryk prohlašuje čs. vojsko v Rusku za součást francouzské armády. — Masarykův pokyn čs. legiím k překotnému ústupu před Němci z Ukrajiny na východ, pod rouškou odjezdu do Francie. — Čs. legie jako kontrarevoluční nástroj v boji proti sov. Rusku v centru zájmu mezinárodního imperialismu. — Pokusy o kontrarevoluční zneužití čs. legionářů vyvolávají opoziční hnutí v řadách čs. vojska.

V. ČS. LEVÍ SOCIÁLNÍ DEMOKRATÉ PO BOKU BOLŠEVIKŮ VE VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCI

75

Bolševická strana v čele s Leninem a Stalinem upevňuje moc Sovětů v Rusku. Politicky vyzrávající vedení čs. revolučních sociálních demokratů staví se pevně po bok bolševické strany. „Svoboda“ v Kyjevě a „Pochodeň“ v Petrohradě pomáhají stmelovat jejich řady. Vstup čs. revolučních sociálních demokratů do Rudé gardy a jejich boj u Narvy, Pskova a v Kyjevě. — První čs. samostatné oddíly Rudé gardy bojují s bolševiky proti německým divisím obsazujícím Ukrajinu. — Pokus získat čs. legie do boje po boku Sovětů končí pro Masarykův odpor neúspěchem. — V bojovém souručenství proti německým imperialistům je zpečetováno krví pevné přátelství čs. proletářů s revolučními proletáři Ruska.

VI. LEVÍ SOCIÁLNÍ DEMOKRATÉ ZAKLÁDAJÍ ČS. KOMUNISTICKOU STRANU V RUSKU

90

První velké náborové středisko čs. útvarů Rudé armády v Penze. Tisíce legionářů opouštějí legie a vstupují do Rudé armády. Nové časopisy čs. revolučních proletářů v Rusku „Průkopník“ v Moskvě, „Československá Rudá armáda“ v Penze. Úsilí kyjevské, petrohradské a moskevské skupiny čs. levých sociálních demokratů o sjednocení. — Založení Československé komunistické strany v Rusku na sjezdu delegátů všech levých soc. dem. skupin v Rusku, konaném v Moskvě koncem května 1918. — Na kontrarevoluční vystoupení čs. legionářského sboru proti sovětské vládě odpovídají čs. komu-

nisté v Rusku usilovným budováním čs. oddílů Rudé armády a statečným bojem po boku ruských proletářů proti kontrarevoluci a imperialistické intervenci.

VII. INTERVENČNÍ VYSTOUPENÍ ČS. LEGIÍ PROTI RUSKÉ SOVĚTSKÉ REPUBLICE

113

Bolševická strana upevňuje diktaturu proletariátu a počíná s výstavbou socialistického státu. Úloha čs. legií v kontrarevolučních plánech západních imperialistů po zahájení intervence proti sovětskému státu. — Kontrarevoluční protisovětské vystoupení čs. vojska koncem května 1918 pod vedením reakčních důstojníků. — Krvavá srážka čs. rudoarmějců s čs. legionáři v Penze. — Čs. legie během několika týdnů násilím svrhávají v prostoru od Samary a Omska až po Vladivostok sovětskou moc a předávají vládu do rukou kontrarevoluce. Bílý teror a masové vyhlazování revolučních dělníků a stoupenců sovětů. — Čs. legie v Rusku se staly žoldnéry mezinárodního imperialismu a ničiteli vymožeností proletářské revoluce v Rusku.

VIII. ČS. UVĚDOMĚLÍ PROLETÁŘI BOJUJÍ V ŘADÁCH RUDE ARMÁDY PROTI INTERVENCI A KONTRAREVOLUCI

139

Boje oddílů čs. krasnoarmějců na obranu sovětského státu proti intervenci a kontrarevoluci. — Čs. krasnoarmějské útvary zúčastňují se obrany Caricynu, bojují v Pňurali i na Kamě, proti Kolčakovi i Děnikinovi, v Turkestanu i na Dálném Východě. — Také v roce 1919 zúčastňují se bojů v Rudé armádě na Ukrajině, Krymu i na Sibiři. Konference čs. komunistů v březnu 1919 v Moskvě dělá bilanci dosavadní činnosti. Ústředí strany se přestěhovává na Ukrajinu.

IX. PORÁŽKA A ÚSTUP ČS. LEGIÍ ZE SIBIŘE

153

Čs. legie, tvořící jádro Kolčakovy bělogvardějské armády, jdou na podzim 1918 od porážky k porážce. Rozklad v čs. vojenském sboru. — Odvolání čs. legií z fronty koncem ledna 1919 pro nespolehlivost. Ochrana magistrály a Kolčakova zázemí čs. legiemi. — Neúspěch Štefáníkova úsilí pozvednout ducha čs. vojska. V policejních službách Kolčaka. Kontrarevoluční zločiny. Vítězství Rudé armády nad kolčakovskými bandami. — Řádění kontrarevolučního vedení čs. legií. Internace delegátů II. sjezdu čs. vojska. Příměří čs. legií se Sověty. Neslavný návrat čs. legií do vlasti. Úsilí české buržoasie získat legionáře pro kapitalistický režim.

X. NÁVRAT ČS. KOMUNISTŮ ZE SOVĚTSKÉHO SVAZU DO ČESKOSLOVENSKA

176

Krach intervenčních pokusů mezinárodního imperialismu proti sovětskému státu. — Pobyt představitelů revolučního proletariátu

ČSR v sovětském Rusku. Návrat čs. komunistů do vlasti posílením revolučních marxistů v Československu. — Dělnická třída Československa nastupuje ve své většině revoluční cestu k svému osvobození po vzoru komunistů sovětského Ruska.

ZÁVĚR	189
PŘÍLOHY	194
SEZNAM NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POUŽITÉ LITERATURY	231
SEZNAM PŘÍLOH	233
SEZNAM OBRÁZKOVÝCH PŘÍLOH	235